RAPORT PRIVIND VIZITA DE STUDIU ÎN SUEDIA

Perioada: 19–23 octombrie 2026

Organizația participantă:

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Scopul și obiectivele vizitei

În perioada 19–23 octombrie 2026, AOPD a participat, împreună cu partenerii implicați la implementarea proiectului ”Impact Space”, la vizita de studiu în Suedia, dedicată schikbului de bune practici în aspecte ce țin de modele de integrare profesională, antreprenoriat social, finanțare cu impact și dezvoltare a parteneriatelor intersectoriale.
Vizita a urmărit identificarea practicilor relevante pentru promovarea dreptului la muncă al persoanelor cu dizabilități, dezvoltarea oportunităților de angajare și antreprenoriat, precum și consolidarea cooperării dintre organizațiile societății civile, mediul de afaceri și instituțiile de sprijin.
Programul a inclus vizite la Basta Nykvarn, Leksell Social Ventures, Street Minds, M29 și SKOOPI, Norrsken House Stockholm şi Impact Hub Stockholm.

Basta Nykvarn – integrarea profesională prin activitate economică reală
Basta combină reabilitarea și reintegrarea profesională a persoenelor din grupuri vulnerabile cu desfășurarea unor activități economice în domenii precum construcții, tâmplărie, întreținerea spațiilor verzi, servicii de cazare și ateliere. Modelul demonstrează potențialul activităților economice de a contribui la dezvoltarea competențelor, responsabilității și autonomiei persoanelor care întâmpină dificultăți în accesarea pieței muncii.
Pentru Republica Moldova, această experiență poate fundamenta dezvoltarea unor programe de formare practică și integrare profesională a persoanelor cu dizabilități, în parteneriat cu întreprinderile sociale și angajatorii locali.

Leksell Social Ventures – finanțarea inițiativelor cu impact social
Organizația susține inițiative și companii cu potențial de a genera rezultate sociale măsurabile, combinând capitalul cu expertiza antreprenorială și abordările orientate spre impact.
Experiența este relevantă pentru identificarea unor mecanisme de sprijinire a antreprenorilor cu dizabilități și a întreprinderilor sociale, prin finanțare, mentorat și evaluarea rezultatelor economice și sociale. Pentru AOPD, aceasta oferă un reper pentru promovarea unor programe în care finanțarea este corelată cu crearea și menținerea locurilor de muncă și cu creșterea independenței economice.

Street Minds – facilitarea accesului la piața obișnuită a muncii
Street Minds creează oportunități de muncă pentru persoane care se confruntă cu excluziunea socială și economică, inclusiv prin activități bazate pe experiența de viață și prin sprijinirea tranziției către piața obișnuită a muncii.
Modelul evidențiază importanța sprijinului individualizat, a valorificării competențelor și a colaborării cu angajatorii. Pentru Republica Moldova, poate constitui un reper pentru dezvoltarea serviciilor de orientare profesională, intermediere a angajării și sprijin după angajare, cu adaptarea intervențiilor la necesitățile persoanelor cu dizabilități.

M29 și SKOOPI – dezvoltarea și reprezentarea întreprinderilor sociale
M29 reunește activități economice în domenii precum comerțul cu produse second-hand, întreținerea clădirilor, cateringul, artizanatul și serviciile media. Modelul combină prestarea

serviciilor pe piață cu formarea profesională și integrarea persoanelor care necesită sprijin suplimentar.
SKOOPI reprezintă întreprinderile sociale de integrare profesională la nivel național și contribuie la dezvoltarea sectorului prin reprezentare, instruire și promovarea standardelor de calitate.
Aceste experiențe evidențiază importanța diversificării activităților economice, a cooperării între întreprinderi și a reprezentării colective. Pentru AOPD, sunt relevante în contextul promovării unei rețele de întreprinderi sociale incluzive și al consolidării dialogului dintre acestea și autorități.

Norrsken House Stockholm și Impact Hub Stockholm – ecosisteme de sprijin pentru antreprenoriat
Cele două centre facilitează conectarea antreprenorilor, investitorilor, specialiștilor și organizațiilor care dezvoltă soluții cu impact social. Prin comunități profesionale, mentorat, consultanță și parteneriate, acestea contribuie la dezvoltarea inițiativelor și la extinderea oportunităților de colaborare.
Pentru AOPD, experiența este relevantă pentru facilitarea accesului antreprenorilor cu dizabilități la expertiză, finanțare, piețe și rețele profesionale, precum și pentru consolidarea cooperării dintre organizațiile persoanelor cu dizabilități, sectorul privat și instituțiile publice.

Această oportunitate valoroasă de a vedea experiența Suediei în acest domeniu, a oferit repere pentru dezvoltarea unor intervenții care să depășească abordările bazate exclusiv pe asistență și să promoveze participarea economică efectivă a persoanelor cu dizabilități.
Principalele direcții identificate și care trebuie valorificate la noi în țară sunt:
- promovarea programelor de angajare asistată și a serviciilor de sprijin pentru menținerea locului de muncă;
- susținerea antreprenoriatului persoanelor cu dizabilități prin mentorat, asistență tehnică și acces la finanțare;
- dezvoltarea întreprinderilor sociale care creează locuri de muncă remunerate și sustenabile;
- consolidarea parteneriatelor cu angajatorii, instituțiile de ocupare, autoritățile publice și organizațiile de sprijin antreprenorial;
- promovarea unor mecanisme de evaluare a impactului, bazate pe rezultate concrete privind angajarea, menținerea locurilor de muncă și independența economică.

Adaptarea acestor modele în Republica Moldova, poate fi realizată inclusiv prin transpunerea și ajustarea cadrului normativ național, particularităților pieței muncii și de necesitatea respectării drepturilor, accesibilității și adaptărilor rezonabile pentru persoanele cu dizabilități.

Experiența analizată în Suedia confirmă relevanța unei abordări integrate, care combină sprijinul individualizat, activitatea economică sustenabilă, finanțarea cu impact și cooperarea intersectorială. Pentru AOPD, valorificarea acestor practici reprezintă o oportunitate de a contribui la dezvoltarea unor soluții concrete prin care persoanele cu dizabilități din Republica Moldova să beneficieze de acces mai bun la muncă, antreprenoriat și independență economică.